Copy ○ 1959

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 32. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 17-го ЛЮТОГО 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, FEBRUARY 17, 1959 No. 32. VOL. LXVI.

ОПЕРАЦІЯ ДОЛЛЕСА ВИЯВИЛА НЕДУГУ ПІСТРЯКА

ЛІКАРІ ЗАПОВІДАЮТЬ МОЖЛИВІСТЬ ПОВНОГО ВИЛІКУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО СЕКРЕТАРЯ

Джан Фостер Доллес

Вашингтон. — В цілій країні і в усьому світі панує велике занепокоєння новою недугою державного секретаря Джана Фостера Доллеса, а саме тим, що після операції в дні 13-го лютого лікарі ствердили в нього відновленого пістряка. Найближчі урядовці коло Доллеса заявили, що лікарі передбачають повне вилікування державного секретаря і поворот його до виконування своїх обов'язків. Якщо б не вдалося вповні вилікувати пацієнта, то існує така можливість, що він міг би принаймні частинно працювати в державному департаменті. В неділю 15-го лютого виявилося, що Доллес пропонував президентові Айзенгаверові свою резиґнацію, але Президент не хотів навіть згадувати про це. Це саме заявив і віце-президент Ричард М. Ніксон, який є тепер в Каліфорнії. В неділю відвідав Доллеса його заступник підсекретар Крістіян А. Гертер, який 15 мінут конферував із ним в шпиталі про біжучі закордонні проблеми. Стан нової недуги Доллеса представляється так: 14-го лютого лікарі ствердили, що Доллес має недугу пістряка, який відновився після операції грубої кишки в дні 3-го листопада 1956-го року. 13-го лютого Доллес перебув успішну операцію пропуклини (грепія), і під час тієї операції лікарі вирішили перевести докладну аналізу оперованих тканин. Ця аналіза виявила недугу злоякісного пістряка, який поширився так, що його не можна усунути при допомозі операції. Лікарі вирішили лікувати Доллеса при допомозі терапії (радіяції). Президент Айзенгавер відвідав Доллеса в шпиталі Волтера Ріда і заявив, що державний секретар і надалі буде на відпустці під час лікування і висловив надію, що Доллес зможе вернутися до виконування своїх обов'язків. В політичних колах сумніваються, чи Доллес зможе бути присутній на конференції в справі Німеччини, яка плянується на травень ц. р. Але на основі приватної опінії лікарів деякі політики сумніваються, чи взагалі Доллес зможе повернутися до праці на своєму пості. Один лікар-патолог, сказав, що той рід пістряка, який має Доллес, не завжди реагує на терапію проміннями Рентґена. Поширення пістрякових тканин до шлунка внеможливлює знищити недугу операційним засобом. — Одночасно з Білого Дому заперечують поголоски про те, хто мав би бути наступником Доллеса, підкреслюючи віру Президента в те, що Доллес таки видужає і сам керуватиме закордонною політикою країни. Доллес мав противників із демократичних кол в Конгресі, але тепер ніхто не вимагає, щоб він зрезиґнував, а демократичні провідники в обох палатах висловили побажання, щоб Доллес якнайскорше виздоровів. Секретарка Білого Дому Енн М. Вітон заявила, що Президент не думає про наступників Доллеса, бо вірить, що державний секретар буде продовжувати свою працю. Але в політичних колах називають вже тепер майбутніх можливих кандидатів на пост Доллеса. Теперішній заступник Доллеса Крістіян А. Гертер заявив, що він обняв би становище після Доллеса, якщо б Президент йому це запропонував. Та дехто гадає, що Гертер не надається на цей пост, бо має 63 роки і нездужає на ревматизм, що деколи мусить ходити на милицях. Між можливими наступниками Доллеса називають ще другого заступника Доллеса Даґлеса Діллона (49 років), генерала Алфреда Грунтера, Генрі Кебота Ладжа, Джана МекКлоя і Томаса Е. Дюї. — Одночасно з Лондону повідомляють, що заповіджена на половину березня конференція в справі Берліну може відбутися не в Парижі, як передбачувалося, а у Вашинґтоні, і представники Англії, Франції і Західньої Німеччини прибули б до столиці ЗДА. Цілий вільний світ висловив Доллесові побажання швидкого видужання, мовчить тільки Москва.

„Вільний світ контролює океани", — заявляє адмірал Бирк

Вашингтон. — Аж тепер опублікували секретне зізнання шефа морських операцій адмірала Арлі А. Бирка, яке він склав на закритому засіданні Сенатської Роззброєневої Підкомісії ще 30-го січня ц. р., і в якому він твердив, „що вільний світ контролює океани, оперуючи по них весь час", а СССР „сконцентрував свої морські сили на одному місці". Адмірал Бирк признав, що існує можливість несподіваної атаки совєтських підводних човнів на узбережжя ЗДА, бо досі немає ще такого приладу, який міг би запевнити, що немає ворожих підводних човнів в океані на дальшій віддалі. Але СССР є в далеко гіршій ситуації як ЗДА, які можуть обстріляти майже увесь Совєтський Союз із своїх позицій на океанах. „Ми завжди маємо морські сили в акції, які перешукують океани вздовж узбереж" — казав адмірал Бирк.

В АМЕРИЦІ

● **Головний лікар ЗДА Лерой Е. Бирні** остерігає населення проти інфлюенци, яка вже почала ширитися в Европі. Д-р Бирні рекомендує щепитися проти цієї недуги вагітним жінкам, старшим особам, хронічно хворим, шпитальному персоналові та всім іншим особам, які працюють в таких умовинах, що легко заразитися. Уряд Здоров'я повідомляє, що є доволі вакцини, яка забезпечує проти різних родів інфлюенци, зокрема проти так званої азійської інфлюенци.

● **З нагоди 150-річчя** з дня народин **Абрагама Линколна** пригадують, що цього славного президента ЗДА Колумбійський університет в Ню Йорку 26-го червня 1861 року відзначив бути почесним докторатом прав. Линколн прийняв був диплом, бувши тільки в сорочці в Білому Домі.

● **12-го лютого президента Айзенгавера** відвідали 7 сиріт із дитячого захисту, заснованого у Вашингтоні в 1863 році. Президент Айзенгавер дав кожній сироті по срібному долярові і по центовій монеті з портретом Линколна. Четверо старших сиріт дістали від Айзенгавера ще й механічні олівці з написаним на них прізвищем Президента.

ЗДА НЕ ЗАБУЛИ ЛИТВИ, ЛАТВІЇ Й ЕСТОНІЇ — ЗАПЕВНЯЄ ДОЛЛЕС

Вашингтон. — У зв'язку із 41-ими роковинами проголошення незалежности Литви, що їх святкують литовці в дні 16-го лютого, державний секретар Доллес передав до опублікування заяву, приготовану і підписану ним ще мин. тижня перед його операцією. В заяві стверджено факт окупації Литви, Латвії й Естонії Совєтами і влучення цих вільних колись країн в склад Совєтського Союзу, не зважаючи на те, що совєтський уряд в договорах з 1920 року зобов'язався респектувати суверенність цих держав. В дальшому Доллес запевнив народи Литви, Латвії й Естонії, що З'єдинені Держави Америки не забули їх і що вони хотіли б бачити їх знову вільними і незалежними. Литовці відзначили роковини своєї незалежности в дні 16-го лютого ц. р., естонці відзначатимуть ці роковини в дні 24-го лютого і латвійці в листопаді ц. р. Губернатор стейту Ню Йорк — Нелсон Рокефеллер — приєднався до святкувань литовської незалежности, проголошуючи день 16-го лютого Днем Незалежности Литви у стейті Ню Йорк.

ЗДА вишлють людину в космічні простори тільки тоді, коли будуть певні, що вона вернеться

Вашингтон. — Голова Крайової Аеронавтичної і Космічної Адміністрації д-р Кейт Гленнен заявив у телевізійному інтерв'ю з конґресменом Гаролдом Остертаґом, що ЗДА пробуватимуть висилати ракету з людиною в космічні простори тільки тоді, коли буде „направду дійсна певність, що та людина вернеться на Землю". Д-р Гленнен сказав, що ніколи не можемо бути певні повної безпеки, бо завжди бувають нещасливі випадки на залізниці чи літаках, але мусить бути така певність, яка існує тепер для тих летунів, які випробовують нові типи літаків. Голова аеронавтичної адміністрації сказав: „Я не хотів би бути в такій ситуації, щоб хтось із рідні пілота питався мене телефоном, чому той пілот не вернувся на Землю."

Фідель Кастро — кубинський прем'єр

Гавана, Кубинська Республіка. — Провідник кубинської революції проти режиму Фульхенція Батісти д-р Фідель Кастро повідомив 13-го лютого в палаці президента, що 16-го лютого, в понеділок, стає він прем'єром, бо дотеперішній прем'єр д-р Міро Кардона вислав листа до президента Мануела Уррутії з повідомленням про свою, і цілого свого кабінету, резиґнацію. Ця нагла резиґнація свідчить про перший вияв незгоди між провідними діячами кубинської революції і вона була великою несподіванкою для всіх кубинців. Президент Уррутія лежить від кількох днів хворий і не був присутній на двох останніх засіданнях кабінету. Куба стоїть перед цілим рядом реформ. Президент — а головним чином прем'єр Кардона — були проти того, щоб відкривати касино з газардовими грами й льотеріями, яке зараз після закінчення революції було закрите. Кастро в промові до робітників цього касина заявив, що воно буде відкрите для туристів для добра 10,000 робітників, зайнятих в різних підприємствах в тому касині (ресттавраційні робітники, музики, артисти і т. п.). Після закриття касина гри готелі стоять майже пусті, бо туристи, в першу чергу американці не прибувають, коли не діє касино. І Кастро був проти того касина, але тепер змінив свою думку. Кастро може бути вибраний і на президента Куби, бо в тій цілі змінили конституцію і зменшили вимаганий вік для кандидата на президента з 35-ох до 30-ох років. Кастро має 32 роки. Новий уряд має відновити державну льотерію, з якої давніше користав особисто диктатор Батіста, і яка тепер має давати прибуток на побудову дешевих мешкань.

Понад сто американських адвокатів на службі комуністичної партії ЗДА

Вашингтон. — Комісія Палати Репрезентантів для поборювання не-американської діяльности провела слідство в справі інфільтрації комуністичних впливів в адвокатській палаті ЗДА і ствердила, що під сучасну пору понад сто американських адвокатів підтримує активно справу комуністичної партії, обороняючи і партію й окремих комуністів перед судами, порушуючи закони і надуживаючи суди й конґресові установи для паралізування американських законів і урядових та судових заходів, спрямованих на поборювання підривної комуністичної діяльности, включно із шпигунськими акціями. Багато з цих адвокатів є аґентами комуністичної партії і підтримують комуністичну акцію спрямовану на знищення демократичних свобід, не зважаючи на те, що здобуваючи звання адвокатів, вони присягали, що будуть обороняти американські принципи й ідеї американської демократії. Згадана комісія, виявляючи такий стан, опублікувала водночас із цим перший список адвокатів, 39 осіб, що перебувають на комуністичній службі в різних містах і стейтах ЗДА.

РЯТУЮТЬ ГЕРОЙСЬКОГО ПОЛІЦИСТА

Поліцист Томас Гейвін з Бостону пробував рятувати двох хлопців, що впали до замерзлої ріки Мадді Ривер і почали тонути. Йому повелося витягти тільки одного з них, але вже мертвого. На фото: рятівнича команда допомагає Гейвінові вибратися з ріки на беріг.

Рада НАТО затверджує ноту Заходу до Совєтів

Париж. — Постійна Рада Північно-атлянтійського пакту, що складається з 15 спеціяльно уповноважених дипломатів, затвердила проєкт майже однозвучної ноти, що її ЗДА, Англія і Франція перешлють Совєтам з початку цього тижня. Формально це буде відповідь на совєтську ноту з 11 січня ц. р., коли-то Москва пропонувала скликати 28-членну міжнародну конференцію, у тому числі і комуністичний Китай, задля виготовлення мирового договору з двома існуючими нині Німеччинами. Західня нота відкине ту совєтську пропозицію і з черги запропонує скликання конференції міністрів закордонних справ у справі Німеччини й Берліну, при чому вона пропонуватиме, щоб представників від Західньої і від Східньої Німеччини запрошено туди в характері „дорадників". Захід уважає за поважну концесію Совєтам, бо до цього часу Західня Німеччина рішуче не погоджувалась засідати за одним столом із східньо-німецькими комуністами, вважаючи їх слушно за слухняне знаряддя Москви. Західня нота відкине пропоновані большевиками Варшаву або Прагу на місце конференції та запропонує з свого боку Відень або Женеву.

Кипрсько-грецький архиєпископ Макаріос прибув на переговори до Лондону

Лондон. — Англійський уряд запросив архиепископа Макаріоса, духового і політичного лідера кипрських греків, приїхати до Лондону на конференцію над порозумінням, до якого грецький і турецький уряди дійшли в справі Кипру. Архиепископ Макаріос прибув уже в мин. неділю до Лондону у товаристві свого секретаря Зенона Россідеса на чолі численної ділеґації, що репрезентує кипрських греків. М. і. у цій делеґації є посадники шістьох кипрських міст, редактори трьох тамошніх грецьких газет, голова робітничої спілки і кількох адвокатів, як правних дорадників. Англійський уряд запросив також д-ра Фазіля Кучука, лідера турецької меншини на Кипрі. В березні 1956 англійський губернатор Кипру арештував був архиепископа Макаріоса та заслав його на віддалений острів на Індійському океані. Англійський уряд, звільнивши за рік Макаріоса, все ж заборонив йому вертатися на Кипр і він живе від того часу постійно в Атенах. Макаріос заявив вже позитивно в справі порозуміння, до якого в минулому тижні дійшли на з'їзді в Цюріху Швайцарії грецькі і турецькі державні мужі. Річ іде тепер, щоб англійський уряд не жадав переведення у тому компромісовому проєкті таких змін, на які не погодяться греки і турки, чи хтось із них.

Борис Пастернак знову у центрі уваги

Москва. — Російський письменник Борис Пастернак, який став предметом большевицької нагінки за те, що йому дали нагороду Нобеля формально за цілість літературної діяльности, фактично за критичну супроти большевиків повість „Доктор Живаго", викликав знову увагу закордонної преси. Він прийняв недавно представника лондонського щоденника „Дейлі Мейль" Антоні Бравна і передав ним знайомій француженці Жаклін де Мояр, яка є кураторкою Толстоївського музею в Парижі, один свій вірш. Бравн надрукував того вірша, який викликав сенсацію своїм похмуро-песимістичним змістом. Пастернак пише в тому вірші, що він є наче звір у клітці та закінчив поему висловленням надії, що „прийде час, коли дух доброї волі переможе злобу й нечесть". Тому, що цей вірш названий „Нагорода Нобля", то його зміст аж надто виразно стосується похмурих відносин в Совєтах і атмосфери, серед якої опинився сам Пастернак. Він рішуче запротестував проти оприлюднення того вірша, заявивши, що англійський журналіст зловжив його довір'ям, що цей останній заперечив. Пастернак каже тепер, що в майбутньому не прийматься більше ніяких представників преси та що присвятиться виключно літературній праці. Він буде старатись за привернення його в членських правах Спілки совєтських письменників, відкіль викинули його, як „зрадника".

В Каракасі відбулася інавґурація президента Ромуля Бетанкурта

Каракас, Венесуеля. — 13-го лютого відбулася інавґурація конституційного президента Ромуля Бетанкурта, який почав свою 5-річну каденцію. Присягу від нового президента відібрав президент конґресу д-р Рауль Леоні. Столиця була спокійна, хоч прихильники колишнього диктатора генерала Маркоса Хіменеза заповідали демонстрації. Новий президент повідомив зараз після інавґурації про склад свого кабінету, до якого входять представники трьох партій, крім комуністів, бо „філософію комуністів не можна погодити з вимогами розвитку Венесуелі і з демократією", — заявив президент Бетанкурт.

Українська Хроніка

● **Д-р Гілярій Харак,** член австрійської міністеріяльної комісії для вивчення соціяльного законодавства в Америці — після закінчення студійної поїздки по Америці, відїжджає до Европи. На передодні від'їзду, 19-го лютого, в четвер, ОУА „Самопоміч" улаштовує спеціяльну конференцію в залях Українського Інституту Америки, 2 Іст 79 вул., на якій д-р Харак поділиться з присутніми своїми інформаціями про наші харитативні інституції в Австрії та передасть свої враження з студійної поїздки по Америці.

ІЗ СПОРТОВОЇ ХРОНІКИ

У змаганнях за мистецтво професійної футбольної ліги, що відбулися в неділю дня 15 лютого ц. р. у Пассейку, Н. Дж. між феладелфійським „Тризубом" і „Поліш Фалконс", переміг „Тризуб" у відношенні 6:2 (2:2).

АНТОНІО СЕНІ СТВОРИВ НОВИЙ УРЯД ІТАЛІЇ

Рим. — 69-річний колишній італійський прем'єр Антоніо Сені склав 20-ий з черги післявоєнний уряд Італії, закінчивши таким чином тамошню тритижневу урядову кризу. Новий італійський уряд буде складатися виключно з членів керівної Християнсько-демократичної партії. Хоч ця партія розпоряджає тільки 272-ма голосами на всіх 595 членів італійського парляменту, проте новий уряд матиме, мабуть, за собою більшість від 30-40 голосів, бо за урядом Сені голосуватимуть центро-праві групи лібералів і монархістів. Крім цього, Сені втішається повагою однаково серед правих як лівих кіл власної партії. Він належить до центро-лівого крила, але не буде продовжувати радикальних соціяльних реформ свого попередника, останнього прем'єра Амінторе Фанфані. Така його центрова політика вможливлює привернення згоди всередині Християнсько-демократичної партії, частина якої саботувала працю Фанфані та голосувала проти нього в тайних голосуваннях. Найвидатнішою постаттю в новому уряді є Джузеппе Пелла, колишній прем'єр і міністер закордонних справ, тепер знову на становищі міністра закордонних справ. На 21 членів уряду, 15 міністрів були в уряді Фанфані, чотири були вже міністрами в попередніх урядах, а тільки два є „новиками", а саме міністер хліборобства Маріяно Румор і міністер суспільної опіки Беніно Цаґґаніні. Самі прізвища Сені і Пеллі доказують, що новий італійський уряд буде строго притримуватися приналежности Італії до західнього блоку Північно-атлянтійського пакту та Західньо-европейської унії, з її стально-вугільною спільнотою, спільним господарським ринком та Евратомом. У цьому тижні новий уряд Італії має дістати потвердження в обох палатах італійського парляменту.

Між південною Кореєю і Японією гострий конфлікт за репатріяцію корейців до комуністів

Сеуль. — По всій Кореї ідуть масові демонстрації проти Японії у зв'язку з її заміром репатріювати до комуністичної північної Кореї ближче невідоме число корейців, які перебувають в Японії ще від останньої війни. Японський уряд прийняв у цій справі рішення рішуче перевести таку репатріяцію. Японський уряд твердить, що це репатріяція на добровільній базі. — південні корейці твердять, що японський уряд дозволив комуністичним комісіям агітувати серед корейців та що вони стероризовані. Під час війни було в Японії коло 2 мільйонів примусових робітників корейців, залишилось із них ще коло 120.000. Корейці кажуть, що насправді вернутись до північної Кореї не хоче більше, як тисяча-дві осіб, а призначені туди до репатріяції десятки тисяч. Південно-корейський уряд загрозив, що він збройною силою не допустить до північно-корейських берегів кораблів із корейськими репатріянтами. Тому Японія рішила не давати для репатріяції власних кораблів, а звернулася в цій справі до японського Червоного Хреста, який з черги просив допомоги і співпраці від Міжнародного Червоного Хреста. Цей останній — як пишуть — готов дати свою допомогу передусім у перевіренні, хто дійсно з корейців хоче вертатись з Японії на територію, зайняту комуністичним режимом.

Совєти і червоний Китай маніфестують знову свою „приязнь"

Москва. — У совєтській пресі і радіо появились довгі статті та всілякі заяви „нерозривної єдности і вічної приязни" між СССР та комуністичним Китаєм. Водночас публічні маніфестації такої „приязни" з заявами чолових представників комуно-китайського режиму йдуть на терені Китаю. Формальну причину до цих виявів дали 9-ті роковини підписання совєтсько-китайського пакту приязни, союзу і взаємної допомоги. Китайсько-совєтські товариства взаємної приязни, існуючі в СССР і в Китаї, формально займаються організацією таких демонстрацій. В заявах різних совєтських та комуно-китайських „промінентів" говориться про те, що „американським імперіялістам і югославським ревізіоністам" не вдалося порізнити два „братні народи". Газети покликуються на заяву по такій самій лінії Нікіти Хрущова на останньому московському збіговищі комуністів. Однак закордонні газети пригадують, що американський сенатор Губерт Гомфрі, реляціонуючи в пресі про свою 7-годинну розмову з Хрущовим, розкрив, що Хрущов таврував комуно-китайські комуни Мао Тсе-тунга, як „старомодний і реакційний" експеримент. Сам Хрущов на згаданому московському конґресі большевиків відпекався своїх слів та назвав оповідання сенатора Гомфрі „фабрикацією" і „оповіданням байок".

У СВІТІ

● **Соціялісти в англійському парляменті** обурені тим, що німці переназвали отриманий від Англії фреґатний корабель „Флямінґо" на „Адмірал граф Шпее". Під цією назвою німці мали могутній панцерний корабель з великою вогневою силою, який в останній війні заподів Англії великих втрат. Англійські соціялісти жадають, щоб німецький уряд вибрав для „Флямінґа" іншу назву.

● **Данський прем'єр Г. Ц. Гансен** заявив, що у березні місяці приїде до Ню Йорку на весілля доньки свого найближчого приятеля, покійного Ганса Гедтофта, що був його попередником на становищі прем'єра Данії. Аннамарі Гедтофт виходить заміж за данця Єргена Гедеґаарда, службовця американської нафтової компанії в Ню Йорку. Недавно, зударившись з льодовою горою, пішов на дно разом з 95 особами данський корабель „Ганс Гедтофт", названий на честь того видатного данського діяча.

● **Президент де Голь,** як „охоронець конституції", зробив докір голові парляменту, Жакові Шабан-Дельбасові, який є його, де Голя, звеличником, за те, що той допустив послів із парляментарної правиці відчитати шовіністичну резолюцію в справі Альжиру вже після того, як формально проголошено парлямент закритим. Де Голь звернув своїм співпартійцям увагу, щоб вони надалі не допускались „нелеґальних" актів.

● **Мусульманські жінки в Альжирі** дістали від французького уряду неабиякий дарунок: уневажнено традиційну мусульманську формулу „я розводжусь з тобою", за якою кожний мусульманин, не запитуючи жінки й не подавши причини, може з нею розвестись. Надалі в Альжирі леґальними будуть тільки ті розводи, які перейдуть через судовий розгляд.

● **У Чехословаччині** комуністична поліція відбирає у населення золото й інші дорогоцінні метали. Сімох чехів за переховування золота покарано високими в'язничими карами. Особи, що мають дорогоцінні метали, мусять зареєструвати їх і платити спеціяльні податки.

СВОБОДА SVOBODA
українcький щоденник — Ukrainian Daily

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЛЮДИНА, ЯКОЇ АМЕРИКА ПОТРЕБУЄ

Минулої суботи, 14-го лютого, американський нарід і весь, зокрема вільний світ, зі співчуттям і тривогою довідалися, що державний секретар Джан Фостер Доллес хворий на недугу пістряка. Цю правду виявила вже друга з черги операція цього 71-літнього керівника американської закордонної політики, який від 1953-го року став її справжнім і незтомним майстром та малощо не символом. Недуга не є безнадійна, але вимагатиме довшого і дбайливішого лікування, позбавляючи американську і міжнародну політику головного її керівника в один з найбільш критичних періодів, як має вирішуватись справа західньо-совєтських відносин у зв'язку з Берліном.

До історії закордонної політики ЗДА ім'я Джана Фостера Доллеса перейде, як ім'я державного мужа, який ще за адміністрації Гаррі Трумана допомагав будувати оборонний мур довкола Америки. Це ж він був ініціятором і автором Азійського Південно - Східнього пакту, він підтримав Багдадський пакт, він уважає підставою оборони вільного світу Північно-Атлантійський пакт. Большевики ненавидять Доллеса, вбачаючи в ньому головного творця американських заморських баз, що оточили Совєтсь. Союз і комуністичний Китай, перестерігаючи їх негайною нищівною відплатою в разі їхньої аґресії. Водночас Доллес є чемпіоном у справі єдности вільного світу. Це його головна заслуга в тому, що всі спорадичні непорозуміння, які виринають між керованими демократичним індивідуалізмом державами вільного світу, минаються й полагоджуються у свідомості спільної комуністичної загрози. Доллес перейде також до історії ЗДА, як той, хто в державному департаменті завів — кажучи словами американської публіцистики — „правління одної особи". Це не є „диктатура", бо в закордонній політиці Америки немає такого поняття: її устійнюють Президент, Рада Крайової Безпеки і Конґрес з найбільш впливовою Сенатською комісією для закордонних зв'язків і платформи обох політичних партій. Але Дж. Ф. Доллес узяв на себе безпосереднє виконування стількох обов'язків, як ще ні один з його попередників на тому становищі.

Доллесові закидують, наприклад, що він відсунув в тінь амбасадорів З'єдинених Держав, сам ведучи найважливіші переговори та безперервно роз'їжджаючи по всіх столицях, де тільки ЗДА мають свої дипломатичні станиці. До одної тільки Москви Доллес не їздить, щоб не давати большевикам змоги хвалитися у своїй пропаґанді його відвідинами і щоб не поменшувати власного престижу. Вернувшись в минулий понеділок з останньої подорожі по Европі, Доллес мав за собою 56,000 миль, що їх проплив, проїхав і пролетів протягом останніх шістьох років як державний секретар ЗДА. А проте, 25 лютого ц. р. йому сповниться 71 рік життя, в листопаді 1956 року він перебув операцію рака в шлунку, в грудні минулого року перейшов операцію сліпої кишки, а в згадану останню подорож до трьох західньо - европейських столиць вибрався безпосередньо після виходу з шпиталю, маючи лікаря у своєму почоті.

Залізна воля, якою Доллес переборює недуги і з якою працює по кільканадцять годин денно — характеристичні для цього державного мужа. Один репортер писав, що для Доллеса вибратися у літаку в нову подорож до найвіддаленішої країни з найтруднішою місією — найкращий лік на всі недуги. Інший репортер порівнював Доллеса, коли він поспішає на нову міжнародну конференцію, із цирковим конем, що, зачувши на арені знайому музику, підбадьорюється до нового виступу.

Успіхом увінчалась і його остання минулотижнева подорож, внаслідок якої відновлено і закріплено одностайність ЗДА, Англії, Франції і Західньої Німеччини у проблемах об'єднання Німеччини і Берлінської кризи. Тим прикріше було заскочене американське громадянство вісткою, що того самого дня, коли Доллес вернувся до Вашинґтону, три видатні лікарі вирішили, що він мусить піддатись новій операції. Президент, відкриваючи в минулий вівторок пресову конференцію, назвав Доллеса людиною, що її потребує Америка. Він також відвідав його в лікарні негайно після операції, не скриваючи свого великого затривоження станом недужого. Ще найспокійніше і наймужніше прийняв вістку про свою недугу сам недужий. А всі голоси на тему цієї недуги потверджують слова Президента, що Доллес це справді людина, якої Америка потребує, сьогодні більше, ніж будь-коли, висловлюючи при цьому надію, що ця людина ще довго служитиме своїй країні і волелюбному світові, що дай Боже.

КОМУНІСТИЧНА АКЦІЯ ПРОТИ ЕМІҐРАЦІЇ

Польський часопис „Глос Польскі", видаваний в Буенос Айресі (Арґентина), надрукував зміст і окремі вийвийнятки дуже цікавих інструкцій, розсиланих польським комуністичним режимом з Варшави до всіх польських амбасад і посольств у всіх країнах, де існують більші польські скупчення або де живуть громадяни польського походження. Були розіслані ці інструкції в першій половині 1957 року, і, коли брати до уваги поглиблене розбиття серед польської еміґрації на Заході, то треба думати, що у відповідній мірі могла причинитися до цього розкладова робота комуно-польських „дипломатів", ведена на підставі поданих у цих інструкціях напрямних.

„Уряд Польської Народної Республіки, — говориться в інструкціях, після деяких загальних вступних завваг на тему „будування соціялізму в Польщі", — не вважає за потрібне закликати політичних еміґрантів вертатися до краю. Такий поворот еміґрантів більшими партіями навіть небажаний для ПНР (Польської Народної Республіки), бо у вислідї ми спровадили б до краю людей старшого віку, з реакційним і неможливим до зміни й еволюції світоглядом. Такі еміґранти не тільки не змогли б достосуватися до творчого розвитку соціялістичного господарства, але, що більше, збільшили б групи незадоволених і, розповідаючи та поширюючи в своєму незадоволенні реакційно-фашистівські ідеї, діяли б на користь капіталістичного імперіялізму".

Все ж таки, стверджується далі в інструкції, еміґрантів, що перебувають на Заході, не треба трактувати ворожо, Навпаки, до них треба ставитися з якнайбільшою прихильністю і піклуватися ними. Треба поширювати серед еміґрантів **враження**, що „край" трактує польську еміґрацію на Заході не як політичну, а як зарібкову еміґрацію, і тому треба також пропаґувати серед них назву „Польонія", а не „політична еміґрація", щоб цим способом знешкодити... зневтралізувати в деякій мірі політичний характер еміґрації, наявність якого „для краю" небажана. Цим можна послабити і навіть спаралізувати антикомуністичні почини еміґрації, особливо різні протести, демонстрації та пресові акції еміґраційних політичних представництв.

Далі в інструкціях обговорюються викликані конечністю „поліпшити тактику" зміни, що настали в Польщі у партійному керівництві після жовтня 1956 року, і що з цими змінами політичні кола Заходу і польські еміґраційні скупчення на Заході почали зв'язувати різні надії. Згідно з варшавською інструкцією, ці сподіванки треба „підтримувати з допомогою відповідної тактики і поглиблювати їх, тим більше, що теперішній **еміґраційний** ґрунт сприйнятливий для змін у куди більшій мірі, як це було в перших роках після війни. Цю сприйнятливість — на думку авторів інструкцій — підсилюють безнадійність і важкі умови еміґраційного існування, втома від вичікування „визвольної" капіталістичної війни, і чимраз тривкіше серед еміґрантів переконання, що ситуація, створена по війні, стає все більше стабільною, і вкінці поступове цілковите вичерпання еміґраційних провідників, які втрачають у приспішеному темпі довір'я мас." Покликаючись на факт, що багато донедавна активних еміґрантів відсунулось від організаційного життя, в інструкціях висловлюється пораду, щоб цю пасивність і збайдужіння використовувати для „освідомної роботи".

Мала б бути ведена ця робота на підставі вказівок Леніна, особливо його вчення про те, що для виклинання державної революції треба не тільки використовувати незадоволення мас, але й морально розкладати державне керівництво та його дезорієнтувати. Цю „ленінську" тактику треба тепер застосувати й для поборювання політичної еміґрації і для знівечення її політичного характеру.

Щоб добитися цієї цілі, урядовці і службовці польських дипломатичних репрезентацій закордоном, особливо ж у країнах Північної та Південної Америки, повинні залишити свою ізольованість від еміґраційного оточення і почати нав'язувати якнайбільше контактів з еміґрантами, готовими до встановлювання таких взаємин. Але ж, здійснюючи такі контакти, ні в якому випадку — підкреслюється в інструкціях — не вільно дипломатичним службовцям й урядовцям починати серед еміґрантів політичної аґітації. Їх діяльність мусить обмежитися тільки „здобуванням довір'я" в еміґрантів і встановленням з ними „якнайщиріших" взаємин.

Якщо ж іде про розкладову роботу в еміґраційних політичних середовищах, то для тієї цілі треба — згідно з інструкціями — організувати спеціяльні „ударні групи". Мали б вони складатися із спеціяльно змобілізованих та завербованих людей, що їх треба вишукувати серед осіб, які займали колись видатні державні становища в польському державному та громадському житті, і які тепер позбавлені не тільки значення і впливу, але й можливости жити на колишній життьовій стопі. Можна завербовувати до таких груп і людей амбітних, незадоволених тим, що вони не відіграють якоїсь ролі в еміґраційних організаціях. Далі — повчається в інструкціях — можна приєднувати для таких груп навіть ворожих до комуністичного режиму людей, які звертаються до консулятів або посольств за полагодженням тих чи інших справ. До цих осіб треба ставитися з особливою ввічливістю, полагоджуючи все, що їм треба, трактуючи цигаретами й горілкою і запрошуючи до частіших відвідин польських дипломатичних представництв.

Крім встановлювання особистих **контактів**, згадані „дипломатичні службовці" не повинні боятися входити у зв'язок з польськими еміґраційними, особливо неполітичними організаціями, пропонуючи їм культурну допомогу „краю" — книжки, платівки, ноти тощо, і навіть відвідуючи їх домівки та беручи участь в їх імпрезах, правда, вже не в офіційному, але в „приватному" характері. Завданням таких взаємин мало б бути переламання ворожих до варшавського комуністичного режиму настроїв серед польської еміґрації.

Метою ударних груп має бути пропаґування аполітичности та безпартійности еміґрації і обсаджування проводів еміґраційних установ і еміґрацій „своїми" людьми або особами політично й громадсько невиробленими і слабими, щоб з допомогою їх можна було вести потрібну для варшавського режиму „роботу", яка мусить бути — підкреслюється в інструкціях — ведена з усією обережністю і дотримуванням... **статутів** даного товариства чи організації. Особливу увагу треба звертати на покоління польської молоді народженої поза Польщею й здебільша вже натуралізованої і навіть зденаціоналізованої.

Оконечною ціллю всієї цієї комуністичної акції має бути, як стверджується в кінцевих точках інструкції, знищення політичного й аґітаційного характеру польської еміґрації. Чекати на вимертя останньої, вже повоєнної еміґрації, надто довго, і тому процес її зневтралізування треба приспішити з допомогою сіяння недовір'я, розґардіяшу, спаралізування діяльности тих чи інших організацій і повного розбиття політичної еміґрації з залишенням „реакційних еміґраційних штабів" без їхнього „війська".

За підривною і розкладовою комуністичною роботою серед польської еміґрації варто стежити й українським еміґраційним чинникам, бо подібна робота совєтської аґентури, спрямована на розґардіяш і розбиття, більш ніж правдоподібна також серед української політичної еміґрації.

Леонід Полтава

БОРОТЬБА ЗА УКРАЇНСЬКУ МОВУ В УССР

(Спостереження з останніх місяців)

Завойовуючи в **Україні** владу, большевики, в тому числі й Ленін, не раз висловлювали цілі тиради про те, що український народ має повне право на свою мову. За тими заявами виходило б, що проблема української мови, державної мови в Українській ССР, остаточно розв'язана.

Але впродовж 40-річного панування червоної Москви в Україні українська мова вже не раз підпадала під нечуваний гніт, а гостріше чи більш приховане намагання зрусифікувати Україну не припинялося впродовж 40 років ніколи. Цим, варто зазначити, большевицька Москва ще раз засвідчує, що вона не лише прийшла на зміну московській імперії, а й продовжує її політику і не лише в мовному відношенні.

Скастрована, докраю збіднена українська офіційна (що її бачимо в друках, художніх чи урядових) мова в останні роки панування Сталіна, здавалося, наближалась і справді до своєї загибелі. Але в гущі українського народу вона жила і навіть розвивалась. Одним із свідчень до цього може правити мова художніх творів молодого українського совєтського прозаїка Олеся Гончара — надзвичайно багата, пахуча, барвиста мова, — а він виріс у совєтських обставинах.

Після смерти Сталіна і загострення боротьби внутрі ЦК в самій столиці імперії, — на „периферії", тобто в т. зв. рівноправних національних республіках, розпочалися важливі процеси в ділянці культурного життя; деякі з них тривають і тепер. В той час, як „відлигу" в літературі вже офіційно припечатано вказівками Хрущова (хоча це ніяк не означає, що переміг **накидуваний** „соцреалізм"), другу, ще важливішу „відлигу" на мовному фронті покищо толерується. Це вже навіть і не відлига, це — боротьба, хоч вона й не виходить за рамки дозволеної полеміки. Все ж ці рамки в національних республіках дуже розсунулися, а подекуди й тріснули. Нагадаймо при цьому, що минулого року в столиці Грузії, Тбілісі, всі назви вулиць замінено з російських на грузинські. В кінці 1958 р. у Києві було перейменовано багато вулиць і, що важливіше, всі таблички тепер з'явились тільки українською мовою.

Боротьба за українську мову в Україні ведеться, звичайно, спонтанно: її ніхто не організує, жадна організація чи товариство її не підтримують, за рідну мову змагаються **справді** найрізноманітніші представники народу, від академіків до доярок - колгоспниць. Вони не виступають в даному випадку проти режиму, але вони добиваються свого елементарного людського права в мовному відношенні. До них починає приставати навіть дехто із тих, хто рідною мовою вже почав нехтувати. Наведу один приклад („Літературна Газета", ч. 63 за 1958 р.): „... Майже 15 років Віктор Соколов писав по-російськи. Його старший товариш відчув... що В. Соколову — українцю — краще вдаватимуться вірші українською мовою — і...— і незабаром з'явився новий, дуже непоганий український поет!" Додамо до цього, що в Керчі (Кримська область України) вже читаються популярні доповіді українською мовою і там же „понад 50 бібліотекарів міста виявили бажання вивчати українську мову. Для них створено гурток".. („Літ. Газета" ч. 65 за 1958 р.). До цього долучується ще одна **категорія** шляхетних людей — чужинців, не-українців, з інших совєтських республік. Для прикладу наведу уривок із листа-допису, **опублікованого** в тому ж таки числі часопису, написаного калмицьким журналістом А. Калмиковим із Ставропольського краю: „До цього року до нас доходили українські газети і журнали. Зараз їх не знайдеш — не надсилають з республіки. А охочих придбати їх у нас немало". Висновок зрозумілий, хоча пропозиція - нагадування висловлені **дуже** обережно.

(Закінчення на стор. 3)

Юрій Таркович

АНГЛІЯ І ЕВРОПЕЙСЬКА ЕКОНОМІЧНА СПІЛЬНОТА

Під військово-політичним оглядом можна говорити про певне об'єднання головних країн Західньої Европи у формі НАТО. Це об'єднання буде поступово скріплюватися в обличчі московсько-большевицької небезпеки. Зате в економічній ділянці об'єднання переведено тільки частинне, власне постали два економічні бльоки, між якими може початися гостра господарська боротьба. Европейська Економічна Спільнота з участю Західньої Німеччини, Франції, Італії, Бельгії, Голляндії і Люксембурґу стала дійсністю від 1 січня ц. р. Коло 165 мільйонів населення цих шістьох країн, створивши спільний господарський ринок, уже знизили на 10% мито поміж поодинокими державами, і на протязі яких 12 років обнижуватимуть його приблизно на 10% річно. Отже, перспектива дуже надійна, і не підлягає сумніву, що в майбутньому це матиме великий вплив на підвищення життьового рівня населення згаданих шістьох країн континентальної Европи, а також матиме дуже корисний вплив на поширювання між ними співпраці політичного й військового характеру.

Великим мінусом Европейської Економічної Спільноти є те, що, не зважаючи на довгі переговори, не вдалося втягнути в спільний господарський ринок Англію. Поруч із Західньою Німеччиною Англія є найпотужнішою економічною одиницею у вільній Европі. Проте, вона не тільки не схотіла приступити до Европейської **Економічної** Спільноти, але протягом довгого часу всіляко, включно з погрозами економічної війни, намагалася не допустити до її зорганізування. Справа в тому, що Англія має великі й давні торговельні зв'язки з своїми заморськими партнерами, як Австралія, Нова Зеляндія та інші члени Британської Спільноти Народів. Кожне льокальне европейське економічне об'єднання з участю чи без участи Англії порушує рівновагу старих **англійських** торговельних зв'язків із заморськими країнами. Британські товари експортується тепер до Австралії та Нової Зеляндії майже без жадних митних оплат, але товари з інших країн Европи можуть бути імпортовані до Австралії та Нової Зеляндії тільки по заплаченні доволі високого мита. Отже, якби Англія приєдналася до Европейської Економічної Спільноти, то товари інших европейських країн мали б логічно користуватися такими самими митними привілеями, як і товари британські. Англія мусіла б зміняти свої торговельні договори з багатьома заморськими країнами, членами Британської Спільноти Народів. Цього вона не збирається робити, боячись конкуренції, передусім Західньої Німеччини. Але коли тепер **зорганізовано** европейсько-континентальний господарський ринок без участи і співпраці Англії, то вона має причину побоюватися, що англійські товари важче буде збувати в країнах Европейської Економічної Спільноти з огляду на те, що митні бар'єри супроти її товарів залишаться незмінними, тоді як бар'єри **поміж** країнами Спільноти дедалі зменшуватимуться.

Злі язики на европейському континенті говорять, що Англія хотіла б вивозити свої товари до Франції чи Західньої Німеччини без митних оплат і рівночасно стягати від Франції і Німеччини мито за їх товари, довожувані до Англії чи інших країн Британського Коммонвелту. Інші говорять, що економічне об'єднання більшости вільних країн континентальної Европи відбирає Англії можливість бути посередником поміж Францією і Німеччиною і, залежно від власних потреб, підтримувати ту або іншу країну. Становище Англії вплинуло й на такі скандинавські країни, як Данія, Норвеґія та Швеція, які також не є членами Европейської Економічної Спільноти з огляду на те, що торговельні зв'язки цих країн з Англією мають дуже тісний характер.

Як не дивно, але невдачу Англії у зв'язку з організацією Европейської Економічної Спільноти спричинила в першу чергу Франція, яка виразно підтримала Західню Німеччину, що є основним фактором в створенні спільного господарського ринку шістьох держав континентальної Европи.

Цього тижня мають випустити метеорологічного сателіта

Вашинґтон. — Шеф бюра погоди ЗДА д-р Френсіс В. Райхендорфер заявив, що ЗДА мають випустити цього тижня першого із чотирьох запляновaних так званих метеорологічних сателітів, щоб дістати інформації з першої руки про погоду на нашій Землі. На думку д-ра Райхендерфера розвиток цих метереологічних сателітів „обіцяє дати революційні здобутки в історії науки метереології". Виславши свої інструменти в космічні простори, метереологи сподіваються роздобути основні відомості про те, як формується погода, і, можливо про те, як її можна б контролювати і змінювати. Коли будуть обсерваційні метереологічні стації в космічних просторах, тоді можна буде точніше і на довшу мету передбачати погоду. Коли можна буде докладніше і на довшу мету передбачати погоду, тоді можна буде врятувати для економіки більйони долярів річно. Тоді штучні сателіти повернуть країні ті витрати, які треба було видати на їхню продукцію, — заявив шеф бюра погоди ЗДА.

І ВІТРИ ОБІГНАВШИ...

(Уривки)

Ти довірливо руку
 мені подала
Й летимо по льоду,
 тільки китиці мають,
Все хутчіше й хутчіше,
 щасливі без меж,
Що невидимі крила
 у нас виростають...

Бачу очі іскряться
 твої голубі,
Чую: серце твоє
 калатає шалено.
— Чи я гарна тобі?
 Чи я гарна тобі? —
І, мов злякана пташка,
 тікаєш від мене!..

Чи ти гарна мені? —
 Хай мороз відповість,
Що цілунками щоки
 твої обпікає.
Хай дасть відповідь вітер,
 непрошений гість,
Що тебе, необачний,
 при всіх обіймає!..

Чи ти гарна мені? —
 У сніжинок спитай,
Що крізь морок летять,
 захмілілі з кохання,
Щоб упасти тобі
 на гарячі уста
І розтанувши, вмерти
 на них без вагання!..

...Може, всього цього
 я не скажу, не збагну,
(Та воно й ні до чого
 хвилини такої).
Лиш гукну навздогін:
 „Здожену! Здожену!".
І вітри обігнавши,
 помчу за тобою!..

М. ІГНАТЕНКО

М. Мінський

З БАНДУРОЮ ПО ЕВРОПІ

(Жовтень-грудень 1958 року)

(2)

Еспанія

І ось ми над Мадридом. Природа відмінна, з різко виявленим південним характером. Наш літак щасливо приземлився. Всі ми спокійно усміхнулися, подякували Богові за щасливу подорож і рушили з літака до еміґраційного офісу. Там уже чекали на нас репортери еспанських часописів, українські студенти, що перебувають у Мадриді, і наш головний представник на Европу — інженер Кішка. Ця зустріч на летовищі була дійсно хвилююча, бо вже тепер ми всі вкупі, а завтра — перший бій.

Танцювальна група „Орлик" була на місці і перед нашим прибуттям уже мала зустріч з нашою першою групою, що прилетіла на півдоби раніше.

Готель „Національ", в якому ми розташувались, імпозантний, розкішний будинок. Все прибране в іншому стилі, ніж ми звикли бачити. Стара Еспанія не любить також прискореного темпа. Обслуга в готелі дуже чемна. В ресторанах кельнери всі у фраках, всі добре говорять англійською мовою. Гроші американські в моді: 1 доляр = 52 пезети. Харчі порівнюючи дешеві. Взуття і одяг в переводі на доляри дещо дорожчі від американських.

22-го жовтня. Зранку відбулася перша проба з „Орликом". Багато було нервових зривів і неполадок у темпах, але зрештою устійнили програму, і всі не без остраху чекали на 11 год. вечора. В Еспанії концерти відвідують аристократія і вибрані кола, які лише о 7-ій годині вечора починають обідати, а щойно десь коло 11-ої прибувають до концертової залі. Концерти закінчуються приблизно о пів на другу вночі. Ці місцеві умови нас заскочили, але не було ради — мусіли пристосуватись до вимог еспанців.

Палясіо де ля Музіка — старий театр, уживаний виключно для концертів. Архітектура в клясичному стилі. Після всіх попередніх шкільних і яких завгодно концертових заль здавалось, що ми в храмі. Правда, гардероби не пристосовані до такої великої групи, як наша, але сама сцена і заля від першої хвилини викликають творчий настрій.

Кілька хвилин перед 11-ою годиною. Ми всі на сцені. Напруження, хвилювання опановують нас, бо ж це — перший контакт з еспанцями.

Яке враження викличе поява на сцені бандуристів у традиційних козацьких строях?

Як темпераментні еспанці відчують перші акорди незнаного їм інструменту?

Як взагалі реаґуватимуть на наш репертуар?

Ці питання кожен з нас в ту хвилину мав у серці і не міг на них відповісти.

Збігають хвилини і секунди. Ось точно 11-та година. Козаки стоять. Ті, що в першому ряді, лівою рукою злегка притиснули бандури — все напоготові. Пішла вгору завіса, і перед очима вщерть виповнена колосальна авдиторія з розписними балконами. Видно в льожах гостей високої ранги у вечірньому одязі. В перших рядах чорноокі еспанки, побачивши справжніх козаків з вусами і чубами в модерному стилі, всі, як на команду, показали свої білі зуби і послали їм південну гарячу усмішку. Вмить вся заля залящала від оплесків, що з наростаючою силою линули до наших сердець. А усмішки чарівних красунь, мов стрілою, пройшли в серця і тверді мозолисті пальці бандуристів застигли над струнами, готовими вдарити громовим акордом.

Полилися **божественні** акорди гимну херувимів, возвіщаючи славу Царя всіх, і могутнє „Алилуя" заповнило душі еспанців. Знову буря оплесків і тупотіння ногами. На душі стало радісно. Перший відділ з „Байдою" на завершення скінчився під бурхливі оплески, що довго не стихали. Уже в цю мить кожному з нас стало очевидним — наша місія матиме успіх.

На перерві зайшов за кулісй американський амбасадор п. Лодж з дружиною і привітав нас щиро. Був надзвичайно захоплений і не менше за нас вдоволений успіхом, бо кожен наш успіх також успіх Америки.

Другий відділ концерту вніс у залю ще більше пожвавлення. Танці здобули собі признання емоційно настроєних еспанців, які нашим орленятам щиро били браво. А еспанці люблять танець понад усе і вважають, що конкурентів у цій ділянці мистецтва не мають. Концерт скінчився десь коло пів до другої ночі з повторенням деяких пісень („Тихесенький вечір", „Ой ти, дівчино, зарученая"). Ці пісні, між іншим, завжди мали особливий успіх, і від Еспанії до холодної Швеції не було ні одного концерту, на якому б не примушували їх повторювати. І тут треба пригадати, що деякі наші критики відраджували включати ці пісні в програму. Хто мав рацію — показав час.

Але вертаюсь до концерту в Мадриді, після якого за сценою появився цілий натовп еспанців і еспанок, що вимагали автографів того чи іншого козарлюги. Збоку дивлячись, можна було зробити непомильний висновок: першим концертом наші козаки завоювали прихильність публіки, а може ще й серця деяких пристрасних красунь.

Вранці в пресі появилися рецензії, на які ми чекали решту ночі. Було і неспокійно і цікаво — що скажуть перші чужинці. Але наші побоювання були даремні, а успіх перевищив **сподівання**. На жаль, всіх рецензій не вдалося зібрати за браком часу.

Ось що сказав рецензент з часопису „Я":

„...Дисципліна хору — досконала. Точна інтонація. Велике багатство засобів. Добрі голоси численних солістів..."

Про українців в Мадриді можна сказати: гурток героїв-студентів, які зробили велике діло. Це їхня заслуга, що заля була повна добірної публіки — мистців, науковців, міністрів, дипломатів і музичної еліти еспанської столиці. Мала бути на концерті також дружина володаря країни, пані Франко, і ми чекали на неї. Щойно в останню хвилину, коли поліційна охорона дістала телефонічне повідомлення, що прибути вона не зможе, розпочали ми програму.

Студенти в перший день приїзду зробили нам скромне, але щире прийняття, на якому до пізньої години відбувався жвавий обмін думок.

БОРОТЬБА ЗА УКРАЇНСЬКУ МОВУ В УССР

(Закінчення зі стор. 2)

Ще 20 травня 1958 р. київська „Літ. Газета" опублікувала знаменну статтю під назвою „Любімо, шануймо рідну мову!". На цю аж ніяк не націоналістичну статтю відразу ж зареагували читачі часопису — дописи й замітки на тему рідної мови безнастанно друкуються й тепер. Читачі вимагають перевидати вдруге чудовий словник Б. Грінченка; домагалися вони й видання другого (з усіх 4) тому „Українсько,- російського словника", що для багатьох напевно являється в першу чергу підручним українським словником, хоча він і не відзначається багатством. Цей другий том вийшов на початку нового, 1959 р. Поставили вимогу видати нарешті і необхідний в кожній культурній країні — „підручник з теорії літератури" (ще не вийшов). Випадок хотів, щоб саме в кінці 1958 р. Максим Рильський добавив до попередніх численних українських перекладів творів Шекспіра свій блискучий переклад трагедії В. Шекспіра „Король Лір" українською мовою: щоб Шекспіра перекладати, треба мати справді багатющу мову. Переклад Шекспіра, що пригадав і давні, немов додав сили полемістам і, одночасно, показав українському народові (а також і всім русифікаторам), що українська мова стала вже на рівні інших европейських мов.

Одним із важних здобутків у боротьбі за рідну мову було те, що в 1958 р. всі кінофільми, випущені в українських студіях, ставилися в україномовному оригіналі, а потім окремі фільми вже дублювалися на російську та інші мови. Також і діяпозитивні фільми, нерухливі, призначені для показу здебільшого в школах, мають нині текст-підпис українською мовою. В Києві почав діяти „Укррекламфільм" — що випускає кінорекляму українською мовою. До тих же здобутків можна зачислити і значне (хоча і замале ще, як на Україну) підвищення тиражу книг українською мовою.

Громадяни Української ССР домагаються нині, щоб республіка мала не один журнал, просвячений проблемам мистецтва, а кілька журналів з окремих галузей мистецтва — театру, кіна, музики і т. п. „Літ. Газета" ч. 92 за 1958 рік повідомила, що „. . . справа видання журналів з окремих галузей ще вирішуться". В каталозі УССР на передплату часописів і журналів у 1959 р. ми не знайшли ні одного нового журналу. Отже, питання ще й досі вирішуться . . . Воно вирішуться, звичайно, не в Києві, а таки в Москві, звідки згода не приходить.

„Свобода" недавно повідомляла, як представники різних совєтських республік одноголосно відкинули проєкт про необов'язковість вивчення рідної мови даної республіки. Це один із перших важливих ударів народів СССР по тих, хто зве себе леніністами і марксистами, а насправді під тією покришкою і далі намагається творити Московську імперію, русифікувати народи, провадити політику Миколи Палкіна і Катерини-блудниці. Ніби у відповідь на ті злощасні і в наш вік — божевільні намагання в Україні з'явився (від 1958 р.) спеціяльний журнал — „Народня творчість та етнографія". Звичайно, друкують у тому журналі мало справжньої народної творчости, бо вона часто ворожа владі, але етнографічна частина журналу потрібна і важлива. Адже початок художнього слова лежить у фольклорі, а вивчення етнографії сприяє розвиткові самобутности народу. У 92 числі „Літ. Газети" була надрукована навіть окрема стаття під „дуже промовистим" наголовком: „Збирайте народні перлини". Київський часопис „Радянська Культура" в ч. 91 за 1958 р. закликає не лише „оберігати пам'ятники давнини", але й „створити на Україні студію мультиплікаційних кінофільмів", щоб у цих фільмах для дітей „використовувати народні казки, художню фантастику та багатий український фольклор" (і, таким чином, покінчити з панівним положенням московських мовно і сюжетно фільмів-мультиплікацій для українських дітей).

У випущеному в Києві в 1958 р. „Курсі історії української літературної мови" (т. І) читаємо таке: „Комуністична партія завжди піклувалася про розвиток літературних мов усіх народів . . .; Літературна мова . . . це відшліфована форма загальнонародної мови; вона є мовою державного законодавства . . . літератури і мистецтва, науки і публіцистики, школи, радіо, кіно і т. п." (стор. 5). Впродовж 1959 р. ми напевно зможемо побачити, чи та партія справді піклується (або ж змушена народами таки зменшити тиск) і чи, зокрема в Україні, таки з'являться нові українські журнали, кіностудія мультфільмів, нові словники, томик із теорії літератури тощо.

А тим часом боротьба триває. Московська книготорговельна всесоюзна організація „Союздрук" робить усе можливе, щоб українську книжку (українську мовно, це не значить, що вона буде також українська і змістом, але це інше питання) не допустити до читача, підсунути йому російську чи в російському перекладі. У „Літ. Газеті" ч. 96 за 1958 р. наводиться низку цікавих фактів: „Українських книжок надсилають до бібліотеки з колектору дуже мало, хоча на них дуже великий попит" (заява бібліотекаря м. Ічні на Чернігівщині): „У нас не вистачає книжок українською мовою, — сказала бібліотекарка з с. Миронівки, Київської області". Те саме говорить бібліотекар із м. Сквиру. Ще „комуністичніше" явище спостерігаємо в Остерській бібліотеці (Чернігівщина): „. . . в районній бібліотеці Чернігівської області є твори О. Гончара лише російською мовою" . . . У 73 числі того ж часопису дописувач домагався: . . . „у школах кількість годин на українську мову й літературу слід збільшити" . . ., „вивіреного й доповненого орфографічного словника української мови досі немає". В кінці дописувач нагадує про один факт, дуже важливий: „Міністерству освіти треба було б мати на увазі, що часто ті учні шкіл робітничої молоді, яким дано право не вивчати української мови й літератури, відмовляються від того права" . . .

Можна після всіх цих і ще дуже багатьох інших фактів, не зацитованих тут (а вони мають місце у республіканській пресі багатьох республік СССР) лише дивуватися як Москва насмілилася виносити „на обговорення" питання про необов'язковість вивчення в республіках рідних мов! Така валуєвщина вже просто неможлива в наш час, коли за свої природні права змагаються навіть малі народи, і змагаються успішно.

Боротьба за національні мови продовжується. Це — одна із форм боротьби народів СССР проти політики Москви, проти русифікаторів і взагалі „собирателей земель русских", які в імперіялістичному запалі поспішно копають собі могилу безславних запроданців революції. Наш вік — вік успішної боротьби народів на земній кулі за своє повне національне і соціяльне визволення. Ця боротьба, зокрема на мовному полі, не оминула і не могла оминути совєтської імперії, що й далі намагається прямувати шляхом Івана Калити.

Закінчуючи цей стислий огляд, наводжу уривок із поезії зовсім молодого поета Юрія Петренка із його першої збірки „Журавлі", що вийшла в 1957 р. у Київському В-ві „Молодь":

„Не з словників люблю я [мову,
Плинку, мов пісня у маю;
Її чарівну і казкову,
Я із джерел народних п'ю."

Степан Куропась

ШИКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

Пачки з України прибувають до нашого міста. Яка біднота, не мають люди самі нічого, але вже так є, що хочуть по одержанню американських пачок чимсь віддячитися. Така вже українська вдача. Що посилають? Ще найкраще презентуються сушені українські гриби, які я смакував з Дрогобича. Цигарки „Першотравневі" відбирають відразу охоту до куріння. Поминувши саме опакування з паперу, який розлазиться в пальцях — „першотравневі" це довгі тутки з ватою, до яких причеплена чорна цигарка. Нема що курити, бо гільза втроє більша від тютюнової частини.

З польського боку присилають цигарки „морске", які коштують, як каже напис на пачці, 4.60 зл. Тютюн кращий від „першотравневих", без гільзи, опакування до нічого. Бачив, ба навіть одержав в подарунку карафку польського шкляного виробу, гірша — від чеського шкла. Приходить теж з Польщі спірт в дешевому опакованню і ляковій пльомбі. Кварта коштує 88 зл., а американське мито два доляри.

За пачки з Америки українці по обох боках лінії Керзона можуть жити, вбратися, а навіть збудувати хати. За пачки з людової Польщі і совєтської України неварто навіть платити мита. Але обмін відбувається, головно з нагоди Різдва.

Посвячення церкви св. Йосифа відбулося дня 28 грудня з участю митрополита Кир Константина Богачевського при асисті численних священиків з Дітройту, Стемфорду, Карнеґі, Міямі. По полудні в Шато-Роял відбувся бенкет з участю 400 учасників. Товстмайстром був о. Данильчук з Карнеґі, який є добрим промовцем, вміло переплітав жарти з поважними справами. Вся імпреза була в англійській мові, бо нова парохія складається переважно з американців українського роду. Українські священики теж вже з молодої ґенерації, промовляли по англійськи. Новий парох Маямі о. Гарчишин мав програмову промову, а през. будівельного комітету Іван Подни мав слово від парохіян. Нова церква, казав він, це не лише цеґла, цемент, дах і інше, але це пам'ятник праці і пожертв парохіян, які спромоглися на неї. Парох о. Шарий подякував всім та підкреслив, що чекав на цю імпрезу два роки і 4 місяці. Окрема програмова книжка з короткою історією парохії, яка з перших 4-ох парохіян, за два роки двигнула нову українську святиню. На бенкеті була збірка, яка принесла 15 тисяч долярів.

Побут проф. Мірчука, в нашому місті дописав з фінансового боку. З грубого приходу 3,730 дол. остало 2,523 дол. на конто Українського Вільного Університету. Це великий фінансовий успіх навіть в нашій громаді, яка все була в грошових справах на першому місці. Проф. Іващук і д-р Кутинський найбільше до того причинилися. Гратулюємо, Союзівці!

Занедбування українських торговельних підприємств дає наслідки. Колись славна крамниця „Фортуна" на Вестерн Евню виставила оголошення „фор рент". Крамницю на „Шикаґо і Вінчестер" зліквідовано. Зате просперують „Блек Стір", крамниця м'ясних виробів, яка вже має філії, і пекарня Петрушевича з філіями. Чому деякі бизнеси розвиваються, а інші ні?

Мале віче на Борисайді, під православною церквою св. Петра і Павла було мале чисельно, але дописало з фінансового боку. Скликав його 52-ий Відділ ОДВУ, а темою віча було „Криза української преси в Америці".

На віче з півночі Шикаґа приїхали директори української книгарні і друкарні панове Попадюк, Панасюк, Миронюк і автор цих рядків. Слухачі, на половину старі еміґранти, вислухали викладу дописувача про потребу залишення по собі монументу чи то у виді церкви, народного дому, чи іншого народного пам'ятника для будучих поколінь. У висліді зібрано уділів на книгарню і друкарню на суму 1,000 дол.

Треба з нагоди Різдва наводити факти нашого розбиття в Америці. Треба пригадувати, що є в клопотах УККА, НТШ, УВАН, ЗУАДК, українська наука в Европі. Треба пригадувати, що нам треба боротися за Україну, що нам треба об'єднання, що треба стукати і отвориться нам, і Боже дитятко нам допоможе. Не треба з нагоди Різдва присипляти наших людей в Америці мріями й ілюзіями. Ними людей ми не змобілізуємо. Бо правда є та, що гурт українських патріотів в Шикаґо і в Америці пробує вдержати українське життя, але загал не завжди їх підтримує. Треба до людей апелювати.

Роман „Доктор Живаґо" є найбільше продаваною книжкою в нашому місті. Одна книгарня в Шикаґо продала за 6 тижнів перед святами 5.300 примірників по 5 дол. По святах книжка продається по 175 штук денно. В слідуючій „Хроніці" подам матеріяли, як продається українська книжка, на підставі річного звіту української книгарні в нашому місті.

Литовсько - Українське Товариство, яке має за завдання займатися соціяльними справами обох етнічних груп нашого міста, мало перші сходини в домі литовця Мацкевіціюса, до речі члена УНСоюзу, який приїхав до нас з Рачестер з Відділу, де секретарює Василь Попович. З литовського боку були ще присутні редактор часопису Драуґас, Пранас Сулас, що займається відділом соціяльних справ литовської громади і панна Ірина Монтвслайте. З українського боку на нараді були гол. контр. УНСоюзу Петро Пуцило, секретар 35 Відділу Петро Савчак і секретар 423 Відділу Теодозій Носієвич. Вступні наради ухвалили програму слідуючих ширших зборів, які мають незадовго відбутися. В історії громади — це перше литовське товариство.

Маланчин Вечір, традиційне закінчення старого року по старому календарю, тішиться в нас великою популярністю. Цього року Маланчині Вечори були в суботу 10 і 17 січня, як кому вигідніше. Я мав нагоду відвідати в суботу дня 17 січня 3 такі „Маланки" і всюди застав досить людей. Найбільше було їх на тій, яку влаштовувала церковна громада св. Володимира на Авґуста і Нобл. Ніде не бачив я так багато православного люду — молоді, як на згаданій імпрезі. Бизнес добрий, аж дві оркестри, не можна було добитися до бари. І то все! Але не було жадної програми, не знати було, що це кінець старого і початок нового року. А давніше так воно було! Зберігаймо традицію!

Спростовання „Шикаґовської Хроніки", що було поміщене у „Свободі" з дня 21 січня дирекцією радіопередачі аж за двома підписами має рацію. Але — навіщо воно, коли ходило лише про одно слово? Самбірського „Голос Свободи", а об'єднаної „Голос України". Отже, єресі великої я не допустився, що заміняв „Україну" за „Свободу"! Підписаним напевно відомо, що я орієнтуюся, чий „Голос" і до кого належить.

Недавно повстала ще нова година українських радіопередач, т. зв. Визвольного фронту.

Треба видавця для видання праць наших молодих людей, вчених і докторантів, які для одержання дипломів пишуть свої праці. Крім д-ра Стерча, про якого я згадував давніше, працю „Бібліографія України" написав д-р Верес, що теж шукає видавця. Третім є д-р Винар з Денверу, а кілько невідомих? А видавця нема. Не має грошей УККА ні інша українська громадська установа в Америці. А приватних видавців не легко знайти.

Свято Соборности і Самостійности, за ініціятивою Об'єднання Українсько - Американських Організацій влаштував окремий Святковий Громадський Комітет, очолюваний полк. Даниленком. Комітет ще 19 грудня постарався про те, що мейор міста Дейлі проголосив неділю дня 18 січня Українським Днем. Акт проголошення я дістав особисто від мейора, але не робив з цього приводу великого крику, не брав фотознимок, бо не утажаю це якимсь геройським вчинком, а просто обов'язком громадянина українського роду. Подяку мейорові зложив я іменем Об'єднання, і не знаю, за що дякували другі. Але до свята! Правдиво святочна і соборна імпреза, з участю президента УНР в екзилю, д-ра С. Витвицького. На святі було присутніх багато учасників Акту Злуки Земель України на Софійській Площі, з-перед 40 років. Д-р Витвицький сам підписував Акт Злуки. Вступна промова полк. Даниленка, армії УНР і УПА, голови Комітету, була достойним початком імпрези, достойна змістом і добре достосована до поваги свята. Представлення президента головою Об'єднання д-ром Семчишином, і промова президента, це короткий перегляд української історії від княжих часів дотепер. Хор „Сурма" мав теж відповідний репертуар і його пісні настроїли присутніх святочно і боєво. Нова зірка — декляматорка вийшла з кругів „Нової Сцени", і нею є пані Венцлевська-Цепинська, що знаменито віддала поезію Колесси „Україні". Присутніх 600 людей зложили дар УНРаді в сумі 1,000 дол. і дальших 1,000 дол. титулом вступів.

День перед тим вітало Об'єднання през. Витвицького окремим обідом на давнтавні. УНСоюз заступали гол. контролер Петро Пуцило і підписаний. На тому бенкеті говорили майор Горбач і панове Носенко, Федоренко, Омельченко і інші.

Ігумен Ондряк, чеського роду, настоятель духовної семінарії в Лайл, передмістю Шикаґо, дочекався 65-ліття. До згаданої семінарії, що побудована на величезній кілька сотакровій фармі, вчащало багато українців з Шикаґа і Америки. Семінар і фарма є власністю чину Бенедиктинів. Згаданий ігумен був довгі роки президентом організації „Бек оф ді Ярдс" (взаду за різнями), ціллю якої є донині поміч молоді з цього бідного дистрикту Шикаґа. В готелі Конрад Гілтон в четвер 22-го січня вітали його з ювілеєм мейор міста, архиєпископ Маєрс і коло 1,000 приятелів, між ними кількох українців, до яких отець Амброз ставився все дуже прихильно і помагав нашим студентам, безплатним приміщеням в семінарії.

Сенатор Москі, демократ зі стейту Мейн, про якого довший час кружляли поголоски, що він є українського роду, несвідомих батьків українців з березівського повіту, став „Мужем 1958 р." польської газети „Дзєнник Чікаґоскі". В його честь буде 15 лютого бенкет в Амбасадор Готел.

Юрій і Галя Кріль — з Брилинських, з родини, що дзвони відливала, відзначили срібний ювілей подружнього життя. Союзовці і колись активні в Союзі Українок і ОДВУ, мали милу несподіванку, яку влаштувала їм їх дочка Люба. Живуть вони на Савт-Сайді, який тепер не є активним. Колись Центральні організації з півночі не давали Савт-сайдові спокою і тягнули його до праці. Тепер північ про це не дбає і Савт-Сайд спочиває.

В гарному льокалю Маршал - Болрум зустрів я чотири ґенерації українців. Малий гурт, 150 людей складали батьки, сини, внуки, а були і правнуки. Переважно всі союзовці, а секретар 139-го Відділу п. Кошіль має свою велику родину в Союзі і як би так кожний українець в Америці йшов за його прикладом, говорив він, то сьогодні Союз мав би тільки членів, кільки є українців в Америці. При вступі прикрасили нас з жінкою срібними листками, а по вечері старокраєва оркестра, зложена з роджених тут хлопців, витинала рідних пісень для вподоби батьків і дідів. Старі еміґранти і їх чада, внуки з бабцями, щасливі одні і другі, що себе взаємно мають. Розійшлися, щоби знову при подібній імпрезі зійтися. Велика громада у царстві головного контролера Петра Пуцила, великих людей має, велику гарну церкву і школу і аж 5 Відділів УНСоюзу. Має теж малий Народний Дім. Не має тільки добрих організаторів, що розбудили б приспаних старих еміґрантів, тих, що ще мають силу до праці. Бо кількох надійних молодих одиниць, таких як секр. 35-го Відділу УНСоюзу Петро Савчак, за мало, щоб двигнути велику громаду. Новоприбулі мають тут поле до попису і праці.

З конвенції Американських Пасічників

Тампа, Флорида. — Цього року я виїхав з дружиною з зимного Ню Йорку на 2 неділі скорше як звичайно, щоб бути на Конвенції Пасічників в Тампі, що мала відбуватися від 20-го до 31-го січня.

В понеділок 20 січня рано зареєструвався як пасічник-аматор. Там запізнався я з двома українцями, пасічником Бзинком і професором ентимології при Міннесотськім університеті, д-ром Миколою Гайдаком.

В першім дні було 300 осіб присутніх, а на бенкеті 500. Доклади про пасіки, бджоли, мед, роял джелі, пергу, вощину, пачки, вулики і т. д. відбувалися щодня від 8.30 рано, часами до 10-ої ввечорі. Всіх докладів було 60, і в п'ятницю був вибір Королеви Меду, на яку вибрали дочку пасічника з Мишиґен.

З тих докладів я довідався, чого досі не знав, а це: що в Америці є 400,000 пасічників, з того в полудневих стейтах 130,000. Що пасічники в ЗДА продукують 360 мільйонів фунтів меду річно. З того 23 мільйони ф. експортують, 7 мільйонів ф. імпортують. (Якби кожна особа з'їла один ф. меду на рік більше, як тепер, їсть, то меду для всіх не стало б).

На світі є 100 ґатунків різних бджіл. Пасічники в полудневих стейтах мають на руках готових 65 фунтів роял джелі. В різних каледжах роблять аналізи про дійсну вартість роял джелі для людини. Пасічники сподіються на тім добре заробити. Тепер офіціяльна ціна за одну унцію цього бджолиного молочка коштує $12.00.

Один вулик приносить пересічно 50 ф. меду, а як пасіка добре обслуговувана, то принесе 50% більше. Чим більша пасіка, тим більше бджоли приносять меду. (Чому так?) Буває і 200 ф. має вулик. 500 вуликів вже можуть утримати одну родину. Малі пасічники помало щезають, так як малі ґросерники, або малі фармери.

В Африці бджоли не мають жадної зарази, зате мають сотки різних ворогів: муравлі, оси, птахи, і т. п.

В Америці тепер бояться нової зарази „акаріна", яка вже є поширена в Европі, а найбільше в Англії.

Наш земляк Созон Бзенко має 500 вуліїв. Виграв вже кілька перших нагород за свій мед в Мишиґен. Приїхав до Америки 1907 року з Корсуня. Має тепер 72 роки. Професор Микола Гайдак дуже популярний між пасічниками. Його кликали доктор Гайдак, а то часто „гей Ник". Коли зайшла яка суперечка між пасічниками, чи викладачами, то зараз кликали д-ра Гайдака про пояснення.

Мирон Сурмач

І НАДАЛІ ФАРБУВАТИМУТЬ ПОМАРАНЧІ

Вашинґтон. — Сенат прийняв раконопроєкт про те, щоб дозволити на дальші два роки фарбувати помаранчі, але іншою фарбою. Це зроблено тому, що „навіть вповні дозрілі помаранчі на Флориді і в Тексасі мають зеленавий колір." Давніше помаранчі фарбували фарбою „Ф. Д енд С. Ред ч. 32", а тепер будуть це робити фарбою „Сітрус Ред. ч. 2", яка має менше шкідливих складників і не загрожує здоров'ю людини, хоч є шкідливою для тварин. Автором цього законопроєкту є сенатор-демократ із Флориди Спессард, який сказав, що має підтримку Адміністрації Контролі Харчів і Ліків.

З'ЇЗД ҐАНҐСТЕРІВ ЗАМІНИВ СМЕРТНУ КАРУ СВОЄМУ ЧЛЕНОВІ НА $10,000 — ГРИВНУ

Вашинґтон. — Поліційний аґент зізнав в сенатській слідчій комісії, що на з'їзді ґанґстерів в Апалакіні, Н. Й., в листопаді 1957 року засудженому своєму членові Карміноwі Ломбардоззі до смертної кари змінено цю кару на гривну в сумі 10,000 долярів. Ломбардоззі провинився був проти „товариства" ґанґстерів, бо без їх відома вів свою ґанґстерську акцію між власниками машин — автоматів.

Потрібно громадської допомоги

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет несе матеріяльну допомогу не лише в наглих випадках конечности, але побудував постійну акцію і розбудував справедливу і безперервну систему допомогової діяльности. Від п'ятнадцяти років праця ЗУАДКомітету несе поміч українцям у всьому світі, чи у формі матеріяльної допомоги, чи у формі переселення, чи теж у формі правного заступництва. ЗУАДКомітет звертає спеціяльну увагу на громадську доцільність допомогової акції і тому вже від років несе постійну допомогу українським науковим установам і працівникам культури у формі щомісячних грошових дотацій для окремих наукових і культурних працівників.

Від років теж ЗУАД виплачує кожного місяця по сто долярів для Комітету Опіки над Панею Отамановою Ольгою Петлюра в Парижі, який піклується недужою вдовою по Головному Отаманові. Справа опіки над панею Отамановою є моральним обов'язком і громадською відповідальністю української суспільности. В останньому часі Комітет Опіки в Парижі звернувся з закликом, що ситуація в справі утримання пані Петлюрової погіршилась: потрібно більшої лікарської опіки, потрібно особистого піклування, що зв'язане з фондами. Тому ЗУАДК звертається з гарячим закликом до всієї громади: Поспішім з негайною допомогою! Даймо відчути, що ми серцем і думкою з Першою Дамою нашого українського суспільства і своїми негайними вплатами забезпечім пристойне і відповідне життя і лікарську опіку їй. Пожертви просимо слати на Фонд Опіки над Панею Петлюровою на адресу: ЗУАДКомітету:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.
P. O. Box 1661, Phila 5, Pa., USA

Почалися зимові маневри на Алясці

Делта Джанкшен, Аляска. — 13-го лютого почалися зимові маневри на Алясці, щоб тамошню військову залогу підготовити до оборони летовищ на випадок ворожої аґресії. Вояки їздять на лещетах (лижах), санках і гелікоптерах по пустинних просторах Аляски, яка займає стільки обширу, що одна п'ята ЗДА. Маневрами проводить генерал майор Джілман Маджетт, який нормально має до диспозиції 12.000 вояків, але велике число з них служать при військовому постачанні. При крайовій ґвардії на Алясці служать індіяни та ескімоси.

П О Д Я К А

Дня 23-го січня 1959 року,
по довгій і тяжкій недузі, на 56-му році життя,
відійшла у вічність
бувша учителька на рідних землях,
НАША НАЙДОРОЖЧА І НЕЗАБУТНЯ
ДРУЖИНА, МАМУСЯ І БАБУСЯ,

бл. п. Ольга П. МАЛЮК

Цією дорогою складаємо найщирішу подяку Веч. о. Йосифові Шарому, пароховї церкви св. Йосифа, за відправлення Панахиди, Парастасу, Заупокійної Служби Божої та Похоронів. Веч. оо. Василіянам церкви св. о. Миколая, за відправлення Панахиди і Парастасу. Членкиням 22 Відд. Союзу Українок, за відвідини хворої під час недуги в лікарні, за квіти і участь в Похоронах, 379 Відд. УНСоюзу, Окружному Комітетові УНСоюзу та Організації Оборони Чотирьох Свобід України, за квіти та щирі співчуття.

Дуже сердечно дякуємо Родині, нашим Приятелям і Знайомим, за відвідування хворої, за їхні слова потіхи, за участь в Похороні, за всі співчутливі листи, за пожертви на Служби Божі, за всі квіти, що їх жертвували Родина і Знайомі.

Нашу подяку висловлюємо також похоронному заведенню п. Михайла Канюка, за гарну і совісну обслугу.

ІВАН — муж
РОМАН-ЛЮБОСЛАВ — син
ЯРОСЛАВА-ОЛЕКСАНДРА — донька
БОРИС САВИЦ — зять
ЮРЧИК, НАДІЙКА, УЛЯНА — внуки

Спорт

УСК-Ню Йорк — СК Бріджпорт 5:3

Ню Йорк, 1-го лютого. — До цих змагань виступив УСК у дещо зміненому складі. Перший раз у цьому сезоні заграв Олинець та по довшій перерві знову Геньо Голюка. Початок змагань та перша половина гри заповідали, що УСК-ові, мабуть, прийдеться знов с т р а т и т и дві цінні точки, а тим самим потвердити загальне переконання, що „УСК переходить кризу". Бо ж наш противник завжди перший здобував ворота, а УСК його догоняв. Половина змагань 2:1 для Бріджпорту. Причиною цього було намагання у наших змагунів грати високими та довгими подачами. Зворот в грі приносить Геньо Голюка. Його добре подумані загранія знаходять зрозуміння у Веля Павлюка та у Васильkевича, що у висліді приносять дальші чотири ворота для УСК'у. Стрільці воріт: Василькевич 2, Голюка, Олинець, Павлюк по одному.

УСК-резерва — СК Бріджпорт-резерва 5:4

Резерва УСК'у цією перемогою і надалі скріпила свою позицію на першому місці. Стрільці воріт: Коваленко, Літвінов по 2, С. Шмотолоха 1.

УСК „Б" — СК Бруклин „Б" 6:1

Добра гра наших „шляґерів" на протязі цілого ходу змагань не дозволила противникові дійти до голосу. Стрільці воріт: Гошко 3, Денисевич, Кокольський, Мотуз по одному.

УСК-юнаки А — Блю Стар-юнаки 7:1

Вислід змагань точко віддзеркалює вміння нашої команди. Стрільці воріт: Шмотолоха, Діно по 2, Януш, Кульба, Філіп по одному.

УСК-юнаки „Б" — Лінденгурст-юнаки 4:2

Виграні змагання кваліфікують наших юнаків до дальшої участи у змаганнях за чашу юньйорів. Стрільці воріт: Бекерський, Копчинський по 2.

Іван Сєрант

Чорноморська Січ — Вістуля (Пасейк) 0:1

Нюарк, 8 лютого. — Ще одна програна Січі у змаганнях за першенство ліґи дещо захитала її позицію лідера табелі. Щоправда Січ все ще на першому місці з відношенням точок 25:7, але наступає їй „на п'яти" Верітас (23:7) і Вістуля (20:8). Віримо, що наші січовики в останніх двох зустрічах, що ще залишилися до розіграння, зрівноважаться і колишньою пробоєвістю запевнять собі першенство, а з тим вступ до вищої кляси. Вину за невдачу поносять дуже слабо диспоновані змагуни нападу, які не використали безлічі, здавалося б, „мурованих" позицій. Напад немає керівника, а поміж змагунами не видно співпраці, зрозуміння, а передусім... стрілу. Зате поміч (Кіралі-Шманько-Дуткевич) та оборона (Голюка-Поллок) заграли бездоганно.

Чорноморська Січ „Б" — Петерсон Індепендентс 4:0

„Гладка" перемога другої дружини Січі, для якої ворота здобули: Бутник (2), Ірас та Кіс.

Чорноморська Січ — Олд Таймерс 4:0

Чорноморська Січ — Норд Геледон 6:0

Юнаки Січі вписали на своє конто дві дальші блискучі перемоги у змаганнях за першенство Ліґи Юньйорів 1 і 8-го лютого. Дружина виступала у складі: Бренич, Ляшок, Созанський, Ю. Дуткевич, Хруцький, Лужняк, Т. Кобільник, Борковський, В. Каздоба, Гура, Попович, І. Кобільник та Гординський. Ворота здобули: Гура (3), Каздоба (3), Борковський (2), Дуткевич і Ляшок по одному. Юньйори Січі, так як і перша дружина, очолюють табелю своєї ліґи, здобувши відношення т о ч о к 20:6 і воріт 43:15.

Українська Бескетбольна Ліґа Стейту Ню Джерзі

З приємністю довідуємось, що знайшлися ідейні одиниці, які подбали про згуртування наших кошиківкарів та створивши Ліґу, зорганізували (покищо) змагання для юньйорів (до 16 років). До змагань стануло 5 дружин з осьтаких товариств: Український Народ н и й Дім — Джерзі Сити, Святої Софії — Байон, Український Горожанський Клюб — Пассейк, Українська Православна Церква — Нюарк і Чорноморська Січ — Нюарк.

Чорноморська Січ — Байон 45:44

Важко виборена перемога січовиків, які виступили в складі: Я. Гандзій, В. Романишин, М. Олесницький, В. Каздоба, Ю. Дуткевич, Б. Воробець, М. Воробець, І. Кобільник, А. Хруцький, Ю. Іванків і О. Іванків. Пунктами поділилися: Романишин 18, Олесницький 8, Гандзій 8, Дуткевич 5, Каздоба 4, Воробець Б. 2.

Короткі Вістки

● **21-річний безробітний шофер Дейвід Зайдел** із Беллмору, Лонґ Айленд, Н. Й., 11-го лютого пограбував в супермаркеті касира на 500 долярів. Але, коли він прийшов додому, його з такою силою почало гризти сумління, що він не міг цілу ніч заснути. Наступного дня Зайдел пішов до повітового суду, звернув пограбовані гроші і признався в доконаному злочині. Тепер він чекає на судову розправу. По фаху він є шофером, але тепер не має праці.

● **В атомобільному тягачеві, що вертався з маневрів у Західній Німеччині,** везучи за собою 85-тонnову гармату, зіпсувались гамульці. Авто з гарматою розбило легкий панцерний віз і вдарило в другу атомову гармату. Від того зудару потерпів також автобус, при чому згинув один вояк і був поранений один цивільний пасажир.

● **Совєти назвали** — як відомо — американські ревеляції про зістрелення американського літака совєтськими машинами — „фальсифікацією". Проте, совєтське заперечення подано тільки до закордонної преси і через радіо — для закордону. Підсовєтські громадяни нічого про цю історію не знають.

● **Прокуратори з Ню Йорку і Балтімору** ведуть слідство в справі торгівлі дітьми, якою займаються деякі заміжні і незаміжні жінки, п р о д а ю ч и своїх дітей за 1,000, 2,000 і 3,500 долярів. Немовлят продавали вони бедітним подружжям для адоптації.

● **Преса подає,** що „російський православний архиєпископ Одеський і екзарх Південної та Північної Америки" Б о р и с Вік, відвідавши 50 парафій у ЗДА, 11-го лютого від'їхав до Москви, де складе звіт зі своєї подорожі патріярхові Алєксєєві.

● **Два сенатори - демократи** з Джорджії Ричард Б. Рассел і Герман Толмадж, промовляючи на конґресовій комісії, домагалися, роб північні стейти виявили ділом своє приязне відношення до чорного населення і прийняли до себе неґрів із південних стейтів. Члени Конґресу з північних стейтів, — сказав Герман Толмадж заявляють по свою прихильність до неґрів і тим способом здобувають голоси неґритянських виборців, а біле населення на Півдні стає жертвою цієї політичної гри.

Науковці плянують випродукувати „вірусовий коктейл"

Вашингтон. — Д-р Роберт Гюбнер із Крайового Інституту Здоров'я в статті, поміщеній в журналі Паблік Гелт Сервіс пише про те, що науковці плянують випродукувати таку вакцину, яка була б мішаниною 25-ох різних вірусів, і яка зобезпечувала б нащеплених проти різних недуг ,як кашель, тетанус, дифтерія, полio та різних недуг віддихового проводу. Коли вдасться винайти цю „коктейлеву" вакцину, тоді діти були б тільки раз щеплені замість теперішніх багатьох разів. Під час останнього десятиріччя вчені відкрили коло 70 нових вірусів, спричинників різних недуг. Крайовий Інститут Здоров'я вже випробовує різні вакцини, які мають забезпечув а т и проти кількох недуг.

Стравс закликає підприємців допомогти у поборюванні інфляції

Шикаґо. — Секретар торгівлі Луїс Л. Стравс промовляв на зборах підприємців і закликав їх допомогти урядові поборювати інфляцію доляра тим способом, що зменшиться федеральні видатки. Це була перша більша промова секретаря торгівлі після обняття урядування в листопаді минулого року, в якій Стравс апелював до провідник і в господарського життя, щоб вони „допомогли оборонити нашу економіку". Стравс казав, що немає страху, щоб СССР міг перевищити ЗДА в різних економічних ділянках, бо там покищо є дуже низька життєва стопа, якої навіть не можна порівнювати із ЗДА. На думку Стравса треба протиставитися змаганню збільшувати ціни і платні, і треба підтримати ті консервативні кола, які є за те, щоб федеральні видатки були як найбільше в згоді з вимогами ощадности.

Кастро прихильно ставиться до американських інвестицій

Гавана, Кубинська Республіка. — Голова Міжамериканської Промислової Інкорпорації Генрі С. Сандкул в інтерв'ю з провідником кубинських збройних сил д-ром Фіделем Кастром довідався, що Кастро, який плянує стати президентом Куби, прихильно ставиться до американських інвестицій на Кубі. Генрі Сандскул керує фірмою, що має манґанові копальні на Кубі, єдині в Західній Півкулі. Під час повстання Кастрові повстанці забрали були американцям джіпи, трактори та інше влаштування в копальнях. Тепер Кастро обіцяв, що за ті зареквіровані товари його уряд заплатить або їх зверне. Їхня вартість виносить 150,000 долярів. „Вітаємо з відкритими раменами американські інвестиції, — казав Кастро американському промисловцеві. У нас не буде жадної соціялізації, в нас немає податків від прибутків від капіталів, а промисл дістає звільнення від оподаткування на 10 років".

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СТ. ДЖОЗЕФ, Миз. — Т-во „Запорозька Січ", Відд. 355, повідомляє членів, що Звичайні Збори відбудуться в неділю, 22-го лютого 1959 р., в год. 2-ій по пол., в парафіяльній залі. Проситься всіх членів прибути з огляду на справи з минулих Зборів. Довгуючим членам пригадується, щоб вирівняли свої залеглості. — Склад Управи на 1959 р.: М. Ганьківський, гол.; М. Добош, заст. гол.; Я. Штогрин, кас.; В. Сенько, заст. кас.; П. Занько, секр.; І. Мальгівський, заст. Контр. Комісія: С. Гасяк, гол., С. Ковалевич і п-ні Ю. Патриляк, члени. — Збори на 1959 р. будуть відбуватися кожного місяця, в третю неділю по першім.

HAMMOND, Ind. — Б-во св. І. Хрестителя, Відд. 107, подає до відома членам, що Річні Збори відбудуться в неділю, 22-го лютого 1959 р., в год. 2:30 по пол., у церковній залі св. Михаїла. Порядок дня: звіти Управи, вибір нової Управи на 1959 рік та плян праці на слідуючий рік. Участь всіх членів обов'язкова. — Управа.

МАЯМІ, Флорида. — Річні Збори Т-ва ім. М. Лисенка, Від. 368, відбудуться в неділю, 22-го лютого 1959 р., в Укр. Амер. Клюбі при 3938 N. W. 17th Ave., в год. 4:00 по пол. На порядку: звіт Управи та вибір нової Управи на 1959 рік. Проситься прибути. — І. Козира, предс.; С. Маїк, секр.

САВТПОРТ, Конн. — Т-во ім. Т. Шевченка, Відд. 84, подає до відома всім членкиням і членам, що Збори відбудуться в неділю, 22-го лютого 1959 р., точно в год. 4-ій по пол., в залі УНДому при 279 Кінґс Драйф. Прохається всіх прибути, щоб полагодити всі справи, які будуть на порядку дня, та вплатити свої місячні кладки. Найважливішою справою буде ухвалення Статуту Т-ва. Впроваджуйте нових кандидатів на членів УНСоюзу. — І. Махно, предс.; М. Ґудзік, кас.; П. Дудко, секр. — Адреса секретаря: Peter E. Dudko, 140 Bronson Rd., Southport, Conn., C. L. 9-2078

ВІННІПЕҐ, Канада. — Загальні Річні Збори Відд. 445 ім. Т. Шевченка, відбудуться в неділю, 1-го березня 1959 р. в домі УНО при 935 Main St., в год. 2:30 по пол. Проситься членів взяти участь в цих зборах, на яких будуть подані звіти Управи і Контр. Комісії з діяльности за 1958 рік та вибір нової Управи на 1959 р. Гостей радо вітаємо. У зборах візьме участь гол. контролер В. Коссар, який подасть інформації про працю. Відділів УНСоюзу в Канаді. — С. Бабій, голова; М. Коваль, фін. секр.; М. Семанич, секр.

W. PULLMAN, Ill. — Річні Збори С-ва Рожд. Пресв. Богороці, Відд. 216, відбулися 14-го грудня 1958 р., на яких обрано Управу на 1959 р. в такому складі: П. Мицях, предс.; О. Гавришків, заст.; А. Сосновська, кас.; Р. Білик, секр. фін. Контр. Комісія: А. Сенечко, і К. Тупиця.

ОЗОН ПАРК, Н. Й. — Т-во „Вільна Україна, Відд. 200, подає до відома, що на Річних Загальних Зборах, які відбулися в суботу, 10-го січня 1959 р. обрано Управу на 1959 р., в такому складі: В. Валук, предс.; М. Танчак, заст.; В. Воргуль, секр.; В. Цісик, заст.; Г. Васло, кас.; Г. Васло старш., заст. Контр. Комісія: І. Костів, Є. Паращук, М. Савка. Комітет хворих: Я. Мороз, Г. Васло; Трости: М. Ворона і Я. Жатковський. Порядчик зборів: І. Бабський. — Місячні збори членів будуть відбуватися кожної другої суботи в місяці.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. Дж. — На Річних Зборах Б-ва св. Володимира, Відд. 65, які відбулися в суботу, 10-го січня ц. р., обрано слідуючу Управу на 1959 рік: Т. Федош мол., предс.; М. Кунька, заст.; М. Гуменюк, рек. секр.; А. Смит, фін. секр. Контрольна Комісія: М. Романович; В. Гарбовський і Т. Процак. Делеґат до Центр. Комітету — Т. Федош; делеґат до УНДому — А. Смит.

ОМАГА, Небр. — Відд. 356 повідомляє, що Річні Загальні Збори відбулися 25-го січня 1959 р. Нововибрана Управа: д-р І. Богачевський, предс.; А. Столярська, заст. і культ.-осв. реф.; М. Воробець, секр.; М. Ярош, кас. — Просимо місцевих і позамісцевих членів присилати вкладки до УНСоюзу на час.

ГАРТФОРД, Конн. — Управа Б-ва св. І. Хрестителя, Від. 277 подає до відома членам, що Річні Загальні Збори відбулися 11-го січня 1959 р., на яких вибрано нову Управу на 1959 рік: В. Василенко, предс.; Т. Мельник, заст. предс.; М. Сломяний, рек. секр.; Я. Гук, кас. та В. Гафткович, фін. секр. Контр. Комісія: Є. Гомотюк, Ю. Салевич, О. Гладун. Опікуни майна: В. Дерлиця, Є. Борейко, Г. Красій. — Загальні збори рішили візвати членів більше інтересуватися долею Т-ва, приходити на збори, точно сповняти свої обов'язки, саме точно платити вкладки і приєднувати нових членів до Союзу.

АКРОН, Огайо. — Б-во Сош. Св. Духа, Відд. 295, повідомляє членів, що на Річних Зборах 18-го січня 1959 р. обрано нову Управу на 1959 рік: Н. Іванищук, предс.; О. Микитин, заст.; С. Мотрович, кас.; В. Галамай, заст.; В. Пулк, секр. фін. і рек.; П. Яцечко, П. Кулик і В. Воляник, контролери; І. Голубка, І. Куцик і К. Зепко, опікуни хворих; М. Хорощак, дверник.

CAMPBELL, Ohio. — Т-во „Сокіл", Відд. 218 повідомляє, що Річні Збори відбулися 14-го грудня 1958 р., на яких обрано нову Управу в такому складі: П. Лесиґанич, предс.; М. Корецький, заст.; С. Бурий, кас. і секр.; М. Стадник, заст. секр.; Контр. Комісія: д-р Р. Стахура, М. Штинь, С. Стахура. Опікуни хворих: Й. Сорока, І. Падучак. До прапора: А. Данильчак, Іг. Лабай.

Вступайте в члени УНСоюзу

ТАРЗАН, ч. 4210. Настрашені.

Вкінці освоєний слон повалився на залляту кров'ю землю, не бувши рівнею оскаженілому слонові...

Приголомшені глядачі в жаху обернули свої голови, коли Тантор ступивши ногою, обернув свою жертву на безформену масу...

Тоді, піднісши ікла вгору, Тантор спалахнув очима розлютовано в вогненне проміння сонця і повідомив про свою переважаючу перемогу!